

ROLUL TEATRULUI DE HÂRTIE ÎN DEZVOLTAREA VOCABULARULUI ȘI A VORBIRII

Prof. pt. înv. primar, Marchiș Piroška
Școala Gimnazială Suatu, com. Suatu

1. Interpretări ale conceptului de teatru de hârtie ca instrument/metodă de predare. În înțelegerea conceptului de teatru de hârtie, trebuie să fim conștienți de câteva specificități. În primul rând, atunci când folosim teatrul de hârtie pentru a atinge un scop educațional, vorbim despre o metodă sau un instrument pedagogic, indiferent dacă este folosit în clasă sau în afara ei. În alte cazuri, dacă este folosit pentru a prelucra un text literar, folosind proceduri, principii metodologice și didactice alese în mod conștient, este considerat o metodă. În literatura de specialitate sunt descrise mai multe funcții ale metodelor. Teatrul de hârtie, ca metodă, îndeplinește, fără îndoială, aproape toate funcțiile didactice ale teatrului. Este o metodă didactică complexă, care constă în mai multe proceduri de lucru educațional: ca instrument pedagogic, este folosită în mai multe moduri: în mod tradițional, când un adult spune o poveste, el/ea o interpretează în fața copiilor. În acest caz, copiii ascultă activ povestea, urmăresc povestea cu ajutorul imaginilor, încearcă să își imagineze următorul element al poveștii în imaginația lor.

- Copiii spun povești cu ajutorul teatrului de hârtie

Aceasta îi ajută pe elevi să se exprime cu încredere în fața unui public și să articuleze ceea ce vor să spună. Ilustrațiile au un rol important în acest sens, permițând o povestire liniară. Chiar și copiii cu inhibiții își vor putea depăși temerile ascunzându-se în spatele cadrului și vor fi fericiți să joace. Cu ajutorul imaginilor de pe ultima copertă, ei vor putea spune povești chiar înainte de a învăța să citească.

- Când copiii scriu povestea

Oferă elevilor posibilitatea de a-și exprima creativitatea în clasă sau în cadrul activităților extracurriculare, familiarizându-i cu caracteristicile anumitor genuri literare, cu regulile literare și stilistice ale narațiunii (descriere, conflict etc.). Ajută la clarificarea și organizarea ideilor și la evidențierea celor mai importante cuvinte cheie ale poveștii, deoarece primul pas în crearea unui Teatru de hârtie este ca elevii să deseneze mai întâi imaginile și apoi să scrie textul pe cealaltă parte. Odată ce povestea este scrisă, scopul spectacolului este de a face povestea plăcută pentru public.

- Ca instrument pedagogic

Este, de asemenea, un instrument bun pentru copiii cu dizabilități intelectuale, autism și hiperactivitate, dacă poate fi adaptat la abilitățile și aptitudinile individuale ale acestora.

2. Originile teatrului de hârtie. Teatrul de hârtie provine din cuvântul compus japonez kamishibai: hârtie, prefixul cuvântului kami, și teatru, sufixul shibai, al cărui sens exact este teatru din hârtie.

A fost folosit ca metodă japoneză de povestire în templele budiste încă din primele secole. Preoții și bonzoii budiști obișnuiau să își spună poveștile religioase și educaționale prin intermediul poveștilor, al imaginilor pictate pe foi de hârtie și al rolurilor de imagini. Primul basm de succes, Omul de aur, a oferit un spațiu de cinema pentru săraci și copii. Povestitorii, așa-numiții gaitos, călătoreau prin sate pe biciclete, aducând lucruri interesante copiilor interesați. În timpul celui de-al Doilea Război Mondial, guvernul japonez a folosit teatrele de hârtie ca instrument de propagandă în toate grădinițele și școlile. Din 1960, odată cu apariția televiziunii, nu au mai existat gaitos, astfel că teatrul de hârtie și-a pierdut popularitatea, dar este considerat în continuare o parte importantă a patrimoniului lor național datorită marii sale valori educaționale.

Metoda a devenit populară și în alte părți ale lumii, fiind folosită în spectacole de stradă, grădinițe, școli, biblioteci din Statele Unite și Europa. În țările europene, de exemplu, povestitorii sicilieni (cantestarie) au expus povestea sub forma unei benzi desenate uriașe și au folosit bastoane pentru a arăta și a urmări povestea.

În casele, grădinițele, școlile, bibliotecile, librăriile, spitalele, casele de joacă din Ungaria, această metodă de povestire a devenit populară din 2009 datorită Editurii Csimota. Editura Csimota a jucat un rol important în publicarea de povești de teatru pe hârtie tradiționale și noi, readucând în atenția publicului tradiția străveche, veche de secole, celebră în întreaga lume.

3. Descrierea teatrului de hârtie. Teatrul de hârtie, un instrument și o formă de povestire de origine japoneză, este o modalitate prin care povestitorul transformă o serie de ilustrații într-un cadru de lemn și îl transformă într-un teatru. Cadrul de lemn conține ilustrațiile pe o parte, iar pe cealaltă parte textul poveștii și sfaturi despre cum să mute paginile. Paginile sunt mutate de la stânga la dreapta, spre deosebire de direcția obișnuită în tradiția de lectură. Spre deosebire de o carte de povești, teatrul de hârtie oferă o experiență complet diferită prin glisarea imaginilor unele peste altele, completându-se reciproc, deoarece paginile nu sunt fixe ca în cărți. Prin extinderea și retragerea imaginilor se poate exprima incertitudinea, se poate accentua curiozitatea sau se poate da viață personajelor. Se creează astfel o dinamică a povestirii (o tehnică a imaginației), care face ca experiența ascultării unei povești să fie mai variată și mai incitantă, stârnește și întreține interesul și joacă un rol important în crearea farmecului teatral. Dacă comparăm teatrul pe hârtie cu teatrul tradițional, putem observa că textele

de teatru pe hârtie sunt scurte, mai apropiate de structura textelor de teatru, cu puține elemente descriptive, înlocuite de imagini și cu un accent mai mare pe dialog.

4. Teatrul de hârtie la școală. Teatrul de hârtie poate fi folosit cu copii cu vârste cuprinse între 4 și 16 ani. Această metodă de povestire sprijină dezvoltarea competențelor-cheie. Ea oferă aplicații educaționale bogate prin care pot fi dezvoltate competențe de comunicare orală și scrisă, cum ar fi: tehnici de povestire orală, scrierea de texte, exersarea rolului de ascultător, interacțiunea cu colegii, negocierea și lucrul în grup, valori atitudinale - motivația de a citi, dezvoltarea abilităților creative (pentru a crea ceva), perseverența (pentru a finaliza o sarcină). Așadar, din punct de vedere educațional, teatrul de hârtie oferă un bun context pentru domeniile de competențe cheie cerute de curriculum.

Utilizarea sa în grădiniță oferă o oportunitate de a dezvolta o serie de abilități. Dobândirea cunoștințelor de bază, dezvoltarea vorbirii continue, o introducere temeinică în limbă, organizarea de activități legate de diferite domenii ale culturii, toate acestea încep în această perioadă și pot fi folosite în toate domeniile de educație și predare. Utilizarea teatrului de hârtie este legată de experiențe comune, cu efecte optimiste, cum ar fi depășirea anxietăților, relaxarea, lucrul împreună, experimentarea comunității, creșterea încrederii în sine, ascultarea și acceptarea opiniilor celorlalți, întărirea solidarității, exprimarea în fața celorlalți, comunicarea. Chiar și cei mai timizi și mai timizi vor avea mai mult curaj în fața colegilor, pentru că există o cutie de lemn, un cadru în spatele căruia povestitul și interpretarea este mult mai ușoară decât dacă ar trebui doar să stea în fața grupului. De asemenea, dezvoltă gândirea, stimulează imaginația, favorizează creativitatea la această vârstă, încurajează și influențează activitatea volitivă și dezvoltarea atenției și a memoriei.

Munca începută la grădiniță continuă la școală. Teatrul de hârtie se bazează pe metoda tradițională de citire a imaginilor, iar tânărului elev i se cere să (citească) acțiunea descrisă în imagini, să exploreze conexiunile și relațiile dintre obiecte/persoane, să rememoreze evenimentele, să tragă concluzii. Teatrul de hârtie este un instrument minunat de utilizat în școală, deoarece nu se mișcă, poate fi oprit și copiii își pot exercita imaginația, spre deosebire de filmele în mișcare, unde evenimentele se petrec atât de repede încât stimulii auditivi și vizuali acționează asupra copilului foarte repede, astfel încât acesta nu poate gândi. Practic, ei urmăresc creativitatea regizorului, iar imaginația lor nu se dezvoltă.

5. Rolul teatrului de hârtie în dezvoltarea vocabularului și a vorbirii. Dacă dorim să dezvoltăm vorbirea și vocabularul copiilor noștri, trebuie să îi facem să simtă că au

această capacitate, care poate fi folosită ca strategie de învățare, lăsându-i să încerce propriile inițiative în învățare, exersându-le și satisfăcându-le curiozitatea. Mai târziu, dacă nu există un adult sau un educator în preajmă care să-i încurajeze să lucreze singuri, dacă au observat comportamentul și atitudinea noastră și au stăpânit strategia de învățare, se pot descurca singuri, vor găsi din interior impulsul și perseverența de a o face. În acest fel, activitatea de învățare oferă plăcere, pentru că tocmai nevoile au fost satisfăcute prin aruncarea în propria strategie și efort.

Copiii pot crea povești de teatru de hârtie individual, în perechi (în care unul este ilustrator și celălalt scriitor), în grupuri mici sau ca proiect de clasă. După ce seria de povești-imagini este finalizată, textul este scris pe spatele imaginilor finalizate, iar cei care nu știu să citească sau să scrie desenează micile imagini. Poveștile create de elevi, și nu numai povești, ci și idei originale, teme legate de programa școlară, o poveste existentă sau o parte a unui eveniment actual, sunt prezentate în fața comunității pe baza textului și a imaginilor desenate și scrise. Așadar, resursele create de elevi sunt nelimitate. Copiii cărora le este mai greu să se exprime sau care desenează mai puțin bine sunt bucuroși să participe la activități. Unor copii le place să deseneze ilustrații, alții se străduiesc să scrie texte într-un mod care funcționează. Poveștile nu trebuie să aibă o lungime prestabilită. Atunci când scriu textul poveștii, copiii distribuie textul, făcând schițe pentru fiecare dintre ei. De asemenea, ei pot scrie sau dicta textul sub formă de dialog. Unii copii lucrează în fața textului și completează ilustrațiile, fiecare în felul său. Urmează verificarea dacă schițele se potrivesc cu textul, relectură, redactarea finală a textului și lucrul final la ilustrații. Elevii așează paginile ilustrate în ordine, numerotându-le, una după alta, în colțul din stânga jos. De asemenea, ei lipesc textul numărul 1 pe spatele ultimei ilustrații, apoi textul numărul 2 pe spatele ilustrației 1 și așa mai departe. Acum copiii noștri au propria lor poveste de teatru de hârtie. Și-au dobândit competența și fluența prin realizarea propriei povești.

Astfel de activități îi motivează și îi încurajează pe elevi să exerseze cititul, să atingă un nivel de competență și să se familiarizeze cu particularitățile genurilor literare, cu regulile literare și stilistice.

Bibliografie

1. **Adamikné Jászó Anna-Kálmánné Bors Irén- Kernya Róza- H. Tóth István** (2006): Az anyanyelvi nevelés módszerei. Trezor Könyvkiadó, Budapest.
2. **Csányi Dóra- Simon Krisztina- Tsík Sándor** (eds.) (2016). Teatrul de hârtie. Csimota Kiadó, Budapesta.
Daróczi Gabriella- Gódeány Andrea (2016). Manual metodologic, Csimota Kiadó, Budapesta.
3. **Demény Piroska** (2009): Az anyanyelvi nevelés óvodában és elemi osztályokban. Glória Kiadó, Kolozsvár.